

TALOUDELLISIA VÄLTTÄMÄTTÖMYYKSIÄ

=====

Puhe radiossa 22/11 - 1940.

Kaikkien ajatukset, eikä vähimmin työväen, askartelevat tätä nykyä taloudellisissa kysymyksissä. Ollaan huolestuneita siitä, miten nykyisissä ahtaissa oloissa tulemme selviämään. Vaikka ennenkin on oltu tyytymättömiä vallitseviin oloihin, oltaisiin nyt tyytyväisiä, jos voitaisiin palata esim. sellaisiin oloihin. joissa elimme esim. pari vuotta takaperin.

Jokaiselle on selvää, mistä muutos huonompaan on johtunut. Sen aiheuttajana on sota. Osittain oma talvi-
nen sotamme, mutta pääasiassa yhä edelleen jatkuva suur-
valtasota. Sehän se tuottaa vaikeuksia ei vain meille
vaan koko maailmalle.

Tosinhan meillä on tarjota työtä kaikille ja kaikilla on myöskin mahdollisuus hankkia itselleen tuloja, toisilla enemmän, toisilla vähemmän. Mutta ei ihminen elä rahasta, hän tarvitsee tavaroita - elintarpeita sekä kaikkea muuta, mitä jokapäiväiseen elämään kuuluu.

Mutta juuri näiden tavarain turvattu saanti on nykyään epävarmaa.

Mehän olemme järjestäneet elämämme siten, että saamme osan tarpeistamme omasta maastamme ja osan tuomme ulkoa. Tämän ulkoa tuotavan tavaramäärän maksamme myymällä toisille meille omia tuotteitamme. Siten olemme riippuvaisia ulkomaankaupan säännöllisestä kulusta. Niin ovat muutkin maat; kaikki pitävät koko maailmaa yhteisenä tavara-aittana, josta tarvittaessa noudetaan mitä tarvitaan. Suomi on kuitenkin tässä suhteessa suuremmassa määrässä kuin moni muu maa riippuvaisuusasemassa, koska meidän ilmanalassamme ei ole mahdollisuus hankkia varsin monipuolisia tarpeita. Osoituksena siitä, miten suuri tämä riippuvaisuutemme on, voi mainita, että viimeisenä säännöllisenä vuoten, v. 1938, meille tuotiin tavaroita ulkoa 6 markan arvosta henkeä kohti päivässä ja vietiin 6:50 arvosta. Ajatelkoon jokainen omaa päiväkulutustaan, niin on helpompi ymmärtää, kuinka paljon siihen on sisältynyt ulkoa tuotuja tavaroita.

Nyt kun kulkuyhteydet ovat suuresti vaikeutuneet ja osaksi kokonaan katkenneetkin, putoo tästä valtavasta ulkomaankappasta suuri osa pois. Emme saa enää kaikkia aikaisemmin käyttämiämme tavaroita ja jällellekin jääviä saamme vain rajoitetussa määrässä. Tämä vajaus tuntuu jokapäiväisessä kulutuksessamme. Se vaikuttaa myös kaikkiin semmoisiin teollisuuksiin, jotka käyttävät ulkolaisista raaka-ainetta - Viennin supistuminen taasen rajoittaa vientiteollisuuden toimintamahdollisuuksia ja supistaa sen työtilaisuuksia.

Seuraus on selvä. Me olemme paljon suuremmassa määrässä kuin aikaisemmin pakotetut tulemaan toimeen sillä, mitä kotimaasta saamme. Mutta pahaksi onneksi saimme kaiken lisäksi tänä vuonna kovin heikon sadon. Siten toimeentulomahdollisuutemme ovat yhä edelleen supistuneet.

On selvää, mitä tämä merkitsee. Se merkitsee sitä, että olemme pakotetut alentamaan elintasoamme. Meidän

on tunnustettava olevamme köyhempiä kuin ennen ja koetettava järjestää elämämme sen mukaan.

Tietoisuus tästä tuo mukanaan monia velvollisuuksia. Vaikeutunut tavarain saanti pakottaa säännöstelemään sen kulutusta. Kun tämä ei onnistu vapaaehtoisuuden tietä, on valtion ollut siihen ryhdyttävä, jotta jokaiselle saataisiin hänelle kuuluva välttämätön osuutensa. Ja kun tavarain niukkuus johtaa kohoaviin hintoihin, on täytynyt ryhtyä määräämään myös tavarain ylimpiä hintoja. Tässä mielessä on valtioneuvoston päätöksellä äskettäin julkaistu hintasulku, on toisin sanoen määrätty, että hinnat eivät ilman pakottavia syitä saa enää nykyisestään nousta. Hintojen valvonta on kuitenkin vaikeatehtävä, kuten on voitu havaita.

Sikäli kuin hintataso nousee, täytyy tietenkin palkkatasonkin ainakin suurin piirtein seurata mukana. Muuten eivät palkallaan eläjät, joita kansamme suurin enemmistö on, tule toimeen. Tässä uhkaa kuitenkin se vaara, että hinnat ja palkat kohottavat toisiaan. Tuloksena on silloin se, että raha- tässä hintojen ja palkkojen vipuamisessa menettää arvonsa. Se merkitsee tuhoisaa tappiota ensisijassa kaikille säästäjille, mutta myös kaikille palkannauttijoille, jotka joutuvat tässä kiertokulussa aina kulkemaan jälessäpäin.

Jaettava tavaramäärä ei tätä tietä myöskään vähimmässäkään määrässä lisäännä eikä elintaso parane.

Eikö sitten löydy muuta tietä. Ihminenhan ei mielellään alistu siihen, että hänen elintasonsa alenee, vaan etsii sitkeästi keinoja tämän välttämiseksi.

On todella olemassa keino, mutta vain yksi ainoa.

Elintaso ja hyvinvointi riippuvat yksinomaan käytettävissä olevasta tavaramäärästä eikä suinkaan rahanrunsudesta. Tavaramääriä voi taasen kartuttaa vain lisätyllä tuotannolla, toisin sanoen työllä. Meidän on senvuoksi saa-

tava käyntiin uutta ja lisättyä tuotantoa semmoisilla aloilla, joissa meillä siihen on mahdollisuuksia.

Tämmöisiä tähän saakka laiminlyötyjä aloja meillä pitäisi olla vielä paljon. Ne on vain löydettävä ja saatava työ käyntiin.

Ennen kaikkea on tietenkin maataloutta entisestään tehostettava. Maamme ei ole tälläkään alalla tähän saakka ollut omavarainen ja asema on luonnollisesti melkoisesti huonontunut suurien aluemenetysten johdosta. Uutta peltoa on senvuoksi raivattava ja entisiä on tähänastista voimaperäisemmin viljeltävä. Tätä tietä voimme hankkia itsellemme ainakin välttämättömät peruselintarpeet. Kun ne saadaan, ei nälänhätä pääse uhkaamaan.

Mutta varsinkin teollisuuden alalla olemme vasta alkutaipaleella. Ilmeisestikin voimme keksiä moniakin uusia teollisuudenhaaroja, jotka tulevat toimeen kotoisilla raaka-aineilla ja ovat siten riippumattomia tuonnista. Esimerkkinä voi mainita kemiallisen teollisuuden, jossa me kuljemme vielä aivan lapsen kengissä. Monia tähän asti ulkoa tuotuja tavaroita voitaneen saada korvatuksi kotimaisilla tuotteilla, kunhan vain ryhdytään niitä tositeolla hakemaan. Esimerkkinä siitä, mihin hätä opettaa, voi viitata paraillaan leviävään puukaasuautoon. Kun bensiinin saanti on tyrehtynyt ja kun toiselta puolen kuljetuskysymys on ollut pakko ratkaista, ovat keksijät löytäneet ratkaisun. Pakko ajaa tälläkin alalla eteenpäin ja siten siitä voi muodostua täysin käyttökelpoinen keksintö myös säännöllisiä aikoja varten.

Tämäntapaisten korvikkeiden valmistaminen vaatii kyllä usein enemmän työtä kuin aikaisemmin on ollut tarpeen. Niinpä on laskettu, että puuhiilen käyttö vaatii noin kolme kertaa enemmän työtä kuin jos bensiini ostettaisiin valmiina ulkoa. Mutta sitenhän työmahdollisuudet tätäkin tietä laajenevat ja rahahan kiertää jokatapauk-

sessä kotona. Eikä maa siitä köyhy.

Uusien tuotantoalojen löytämisessä tarvitaan kuitenkin järjestävää kättä. Muuten hajaantuu toiminta ja syntyy turhaa haparoimista. Sitä ei siis tavalliseen tapaan voi jättää yksityisen yritteliäisyyden varaan. Usein se sitäpaitsi vaatii myöskin rahallista tukea. Tämän kaiken voi vain valtio antaa. Tarpeellisten suunnitelmien teko on senmoksi valtion asia.

Valtion tehtävät laajenevat siten tammöisinä kriisiaikoina suuresti. Taloudellisella alalla voinee nämä tehtävät pääasiassa ryhmittää kahteen pääryhmään. Tuotannon kehittämistä on määrätietoisesti suunniteltava, jotta kansalle riittää elin- ym. tarvikkeita ja samalla kaikille voidaan antaa työtä. Toiselta puolen on keksittävä keinot, joilla voidaan säilyttää rahan arvo, koska sen alenemisesta koituisi arvaamattomia vahinkoja.

Molempia näitä kysymyksiä harkitsemaan on äskettäin asetettu valtion komiteat. Toisen asiana on harkita uusia tuotantomahdollisuuksia ja yleensä laatia taloussuunnitelma lähiajan tulevaisuutta varten. Toinen on taasen saanut harkittavakseen erinäisiä rahakysymyksiä, joista tärkeimpänä on markan arvon säilyttämistä tarkoittavien keinojen löytäminen.

Sanotaan: joka etsii, se löytää. Toivottavasti tällä tavalla voidaan löytää oikea tie, jolla elintason suurempi aleneminen voidaan välttää.
